

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

На основу члана IV 4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 10. сједници Представничког дома, одржаној 13. јуна 2007. године, и на 7. сједници Дома народа, одржаној 30. јула 2007. године, усвојила је

ОКВИРНИ ЗАКОН

О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

ДИО I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Циљ Закона

Члан 1.

Законом о високом образовању у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон) утврђује се организација високог образовања у Босни и Херцеговини, одговорност надлежних власти у овој области, установљавају органи за спровођење закона и међународних обавеза Босне и Херцеговине, те начин обезбјеђивања квалитета у области високог образовања.

Члан 2.

У сврху реформе високог образовања, овај Закон установљава основне принципе и стандарде за стицање високог образовања у Босни и Херцеговини, у складу са релевантним одредбама Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (ETS No. 5, 1950) и њених протокола, Препоруком Комитета министара Савјета Европе о признавању и оцјени квалитета приватних високошколских установа [R(97)1], Препоруком о приступу високом образовању [R(98)3] и Препоруком о истраживачком задатку универзитета [R(2000)8] и другим релевантним принципима међународнопризнатих правних инструмената чија је држава уговорница и Босна и Херцеговина, те у складу са Конвенцијом Савјета Европе/UNESCO-а о признавању квалификација у високом образовању у европском региону (ETS No. 165, 1997).

Босна и Херцеговина прихвата европске стратешке циљеве у области високог образовања, изражене у Декларацији европских министара високог образовања из Болоње (1999), као и каснији развој овог концепта.

Високо образовање је дјелатност од посебног интереса за Босну и Херцеговину.

2. Високо образовање: циљеви и значај

Члан 3.

Циљеви високог образовања су да се:

- установе, развијају, штите и преносе знања и способности кроз наставу и научноистраживачки рад и тиме доприноси развоју способности појединаца и друштва,
- пружи могућност грађанима да, у складу са прописима, уживају корист високог образовања цијели живот.

Члан 4.

У смислу овог Закона, термин "високо образовање" значи образовање након средње школе које води до међународнопризнатог степена високог образовања.

Високо образовање заснива се на:

- академским слободама, академској самоуправи и аутономији универзитета;
- отворености универзитета према јавности, грађанима и локалној заједници;
- недјеливости наставног рада и научног истраживања, односно умјетничког стваралаштва;
- уважавању европских хуманистичких и демократских вриједности, те усклађивању са европским системом високог образовања;
- поштовању људских права и грађанских слобода, укључујући забрану свих видова дискриминације;
- концепту цјеложивотног образовања;
- интеракцији са друштвеном заједницом и обавези универзитета да развију друштвену одговорност студената и других чланова академске заједнице.

3. Циклуси у високом образовању и европски систем преноса бодова (у даљњем тексту међународна ознака: ECTS)

Члан 5.

Високо образовање се организује у три циклуса:

- први циклус води до академског звања завршеног додипломског студија [the degree of Bachelor] или еквивалента, стеченог након најмање три и највише четири године редовног студија након стицања свједочанства о завршеној средњој школи, који се вреднује са најмање 180, односно 240 ECTS бодова,
- други циклус води до академског звања магистра или еквивалента, стеченог након завршеног додипломског студија, траје једну или двије године, а вреднује се са 60 односно 120 ECTS бодова, и то тако да у збиру са првим циклусом носи 300 ECTS бодова,
- трећи циклус води до академског звања доктора или еквивалента, траје три године и вреднује се са 180 ECTS бодова.

Један семестар студија носи 30 ECTS бодова у сваком циклусу.

Из одредаба става 1. овог члана изузима се студиј медицинске групе наука у првом циклусу који се вреднује до 360 ECTS бодова.

4. Право на академску титулу и звање

Члан 6.

Завршетком степена првог циклуса стиче се право на одређену академску титулу, односно стручно звање у одређеној области, дефинисано Правилником о коришћењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

Завршетком степена другог циклуса стиче се академска титула и звање магистра за одређену област, што је дефинисано Правилником о коришћењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

Завршетком степена трећег циклуса стиче се академска титула и научно звање доктора наука за одређену област, што је дефинисано Правилником о коришћењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

Осим звања која се додјељују *honoris causa* (почасни докторат наука), не могу се додјеливати никаква друга звања која нису предвиђена овим Законом, односно Правилником о коришћењу академских титула, те стицању научних и стручних звања.

ДИО II - ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

1. Приступ високом образовању

Члан 7.

Приступ високом образовању имају сви они који су завршили четворогодишњу средњу школу у Босни и Херцеговини.

Високом образовању којим се баве лиценциране високошколске установе у Босни и Херцеговини приступ неће бити ограничен, директно или индиректно, према било којој стварној или претпостављеној основи као што су:

пол, раса, сексуална оријентација, физички или други недостатак, брачно стање, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, веза са неком националном заједницом, имовина, рођење, старосна доб или неки други статус.

Члан 8.

Ученици који су средњу школу завршили у иностранству доказ о завршеној школи, свједочанство или диплому, подносе на оцјену надлежној институцији, која узима у обзир критеријуме и процедуре за признавање страних квалификација, установљене у складу са принципима Конвенције о признавању квалификација у високом образовању у европском региону.

Признаће се, у правилу, свједочанство или диплома који показују ниво образовања који се суштински не разликује од образовања у Босни и Херцеговини и који носиоцу даје право да се пријави на универзитет или приступи полагању пријемног испита за универзитет у датој страниј земљи.

Члан 9.

Високо образовање може се стицати редовно, ванредно, учењем на даљину, или комбинацијом ова три начина студирања, онако како то предвиђа статут високошколске установе.

2. Високошколске установе

Члан 10.

Високошколске установе у Босни и Херцеговини су универзитети и високе школе.

Термин "универзитет":

- ограничен је на високошколске установе које се баве и наставним и истраживачким радом, које нуде академске степене сва три циклуса, с циљевима који укључују унапређење знања, мисли и школства у Босни и Херцеговини, образовни, културни, друштвени и економски развој Босне и Херцеговине, промоцију демократског грађанског друштва и постизање највиших стандарда наставе и истраживачког рада;
- односи се на високошколску установу која реализује најмање пет различитих студијских програма из најмање три научне области - природне науке, техничке науке, биомедицина и здравство, биотехничке науке, друштвене науке и хуманистичке науке.

Термин "висока школа":

- ограничен је на високошколску установу која је акредитована да даје дипломе и степене првог циклуса, с циљевима који укључују припрему и обуку појединаца за стручни, економски и културни развој Босне и Херцеговине и промоцију демократског грађанског друштва, те постизање високих стандарда наставе и учења;
- односи се на високошколску установу која реализује најмање један студијски програм из једне научне области и испуњава друге услове у складу са законом.

Члан 11.

Не може се ускратити или ограничити слобода високошколским установама да:

- иновирају начине стицања високог образовања у оквиру својих лиценци и
- нуде студијске програме за стицање вјештина потребних или корисних за остваривање циљева високог образовања.

3. Статут високошколске установе

Члан 12.

Статут је основни акт високошколске установе којим се уређују питања значајна за обављање дјелатности установе.

Статут доноси сенат, уз претходно прибављено мишљење управног одбора високошколске установе.

Статут сваке високошколске установе мора да буде усаглашен са овим Законом.

4. Тијела универзитета и високе школе

Члан 13.

Тијела универзитета су:

- управни одбор,
- сенат,
- ректор.

Универзитет може да има организационе јединице као што су факултети, академије, високе школе или научни институти, који изводе наставни, научноистраживачки и умјетнички рад у једној или више образовних и научних области.

Организација и надлежности организационих јединица ближе се утврђују статутом универзитета.

Тијела високе школе су:

- управни одбор,
- сенат,
- директор.

5. Управни одбор

Члан 14.

Одговорност за пословање лиценциране јавне високошколске установе носи управни одбор универзитета или високе школе (у даљњем тексту: управни одбор).

Управни одбор обавља послове утврђене законом и статутом универзитета, а нарочито:

- даје мишљење о статусу високошколске установе, те доноси општи акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и друге опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе;
- доноси одлуку о оснивању других правних лица, у складу са законом и статутом високошколске установе;
- утврђује планове финансирања и развоја;
- на приједлог сената високошколске установе, доноси годишњи програм рада високошколске установе
- доноси финансијски план и усваја годишњи обрачун;
- усмјерава, контролише и оцјењује рад ректора или директора у домену финансијског пословања;
- рјешава питања односа са оснивачем;
- одлучује о коришћењу средстава преко износа утврђеног статутом високошколске установе;
- одлучује о приговору запосленика на одлуке тијела високошколске установе која су у првом степену одлучивала о правима, обавезама и одговорностима запосленика из радног односа;
- подноси оснивачу најмање једном годишње извјештај о пословању високошколске установе;
- обавља и друге послове у складу са законом, актом о оснивању и статутом високошколске установе.

Члан 15.

Управни одбор има између седам и једанаест чланова, од којих најмање једну трећину именује оснивач, а остале именује сенат те високошколске установе у складу са статутом.

Сенат универзитета именује и разрјешава чланове управног одбора на мандат од четири године, у јавној и транспарентној процедури јавног конкурса.

6. Сенат високошколске установе

Члан 16.

Одговорност за академска питања у високошколској установи има сенат, као највише академско тијело које чине представници академског особља и студенти.

Сенат високошколске установе одлучује о свим академским питањима, а посебно:

- одлучује о питањима наставне, научне, умјетничке и стручне дјелатности високошколске установе;
- доноси статут високошколске установе уз претходно прибављено мишљење управног одбора;
- доноси опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе;
- доноси наставне планове и наставне програме додипломског, постдипломског и докторског студија;
- бира ректора и проректора универзитета, односно директора високе школе;
- врши избор академског особља на приједлог научно-наставног вијећа, односно научно-истраживачког вијећа организационе јединице;
- именује комисије у поступку стицања доктората наука;
- додјељује почасна звања *професор емеритус* те почасни доктор наука;
- даје иницијативу управном одбору за организовање и укидање факултета и других организационих јединица на универзитету;
- обавља и друге послове у складу са законима и статутом високошколске установе.

Сенат високошколске установе одлучује о академским питањима на предлог стручних тијела организационих јединица, као и других тијела високошколске установе и представничких тијела студената.

Најмање 15% чланова сената су студенти, представници студената из сваког циклуса.

Број чланова, састав и начин рада сената утврђују се статутом високошколске установе.

7. Ректор универзитета и директор високе школе

Члан 17.

Универзитетом руководи ректор, а високом школом директор, у складу са законом и статутом високошколске установе.

Ректор универзитета, односно директор високе школе, за свој рад у домену академских питања одговара сенату, а у домену пословања управном одбору.

Ректор универзитета, односно директор високе школе, обавља послове утврђене законом и статутом високошколске установе, а нарочито:

- заступа и представља високошколску установу;
- организује и руководи радом универзитета, односно високе школе, и одговоран је за законитост рада;
- доноси појединачне акте у складу са законом и статутом високошколске установе;
- предлаже опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе;
- предлаже тијелима високошколске установе мјере за унапређење рада;
- предлаже управном одбору мјере за дјелотворно и законито обављање дјелатности високошколске установе;
- предлаже основе планова рада и развоја високошколске установе;
- предлаже управном одбору унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста;
- спроводи одлуке управног одбора и других тијела високошколске установе;
- одлучује о коришћењу средстава до износа утврђеног статутом високошколске установе;

- одлучује о правима, обавезама и одговорностима запосленика из радног односа;
- подноси управном одбору извјештај о финансијском пословању високошколске установе;
- наредбодавац је за извршење финансијског плана;
- учествује у раду Ректорске конференције Босне и Херцеговине;
- обавља и друге послове у складу са законом и статутом високошколске установе.

Члан 18.

Ректора јавног универзитета бира сенат на основу јавног конкурса.

За ректора може да буде изабран наставник у научнонаставном звању редовног професора који испуњава услове за то звање на универзитету на којем се пријављује.

Директора јавне високе школе бира сенат на основу јавног конкурса.

За директора јавне високе школе може да буде бирано лице које испуњава услове за наставника те високе школе.

Ректор, односно директор, бира се на мандат од четири године и може да буде поново изабран.

8. Правни субјективитет и институционална аутономија

Члан 19.

Осим ако законом није другачије прописано, свака лиценцирана јавна високошколска установа, било универзитет или висока школа, има пуни правни субјективитет у вези са оним питањима која су предмет овог Закона, укључујући и овлашћења да:

- располаже и управља земљиштем и зградама које су у њеном власништву, у складу са примјенљивим законима;
- прима и управља средствима из било којег законитог извора;
- одређује и убире школарину и друге накнаде у складу са законом;
- запошљава особље;
- склапа уговоре за робу и услуге;
- установљава правне односе са студентима;
- оснива комерцијална предузећа за образовне и истраживачке сврхе;
- склапа споразуме са другим високошколским институцијама у Босни и Херцеговини и иностранству;
- склапа уговорне односе са привредним субјектима о јавно-приватном партнерству;
- има друга овлашћења неопходна за дјелотворно обављање својих функција.

Сва новчана средства добијена из буџета, сопствени приходи, наплаћене школарине и новчана средства из других извора припадају високошколској установи и троше се у складу са законом, статутом и усвојеним финансијским планом.

Члан 20.

Статут високошколске установе предвиђа организациону структуру унутар установе, коју чине јединице које могу да буду факултети, институти, центри, академије или школе.

С циљем промовисања и обезбјеђивања интеграција академског, финансијског и просторног планирања и развоја установе, годину дана након ступања на снагу овог Закона такве јединице неће имати правни субјективитет независно од установе. У прелазном периоду, од ступања на снагу овог Закона, факултети који већ имају статус правног лица у складу са садашњим прописима могу тај статус да задрже, али не могу да створе финансијске обавезе изван назначеног прелазног периода.

С циљем промовисања иницијативе јединица, статутом установе прецизира се на који начин и у којем омјеру јединице имају академска и финансијска овлашћења и преузимају одговорност унутар установе. Статутом се

регулишу питања у вези са отварањем трезорског подручна организационе јединице, начин наступања организационих јединица на тржишту, начин располагања новчаним средствима која се остваре на тржишту, донацијама или на други начин изван буџетског финансирања.

Члан 21.

Високошколске установе уживају слободу у наставном и научноистраживачком раду у оквиру својих лиценци, без мијешања органа јавне власти.

Посебним законом регулишу се питања научноистраживачког рада.

Научноистраживачки рад на високошколским установама може се суфинансирати из средстава буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ, у складу са важећим прописима на државном нивоу.

Члан 22.

Високошколске установе, у складу са одредбама овог Закона, имају право да:

- изаберу своје управна и руководећа тијела и да им одреде мандат;
- уреде своје структуре и активности сопственим правилима у складу са овим Законом, другим важећим законима и својим статутима;
- изаберу наставно и друго особље;
- примају студенте и одреде методе наставе и провјере знања студената;
- самостално развијају и примјењују наставне планове и програме и истраживачке пројекте;
- у оквиру расположивих финансијских средстава изаберу предмете који ће се предавати;
- на универзитетима, додјељују звања професорима и другом особљу;
- одреде као службени језик, или службене језике, један или више језика конститутивних народа Босне и Херцеговине.

Члан 23.

Објекти лиценцираних високошколских установа су неповредиви.

Без одобрења ректора универзитета, директора високе школе или лица које су они овластили, полиција и други органи за гоњење и спречавање кривичних дјела немају приступ универзитету или високој школи.

Изузетно, с циљем спречавања кривичног дјела или заустављања извршења кривичног дјела могу се предузети неопходне мјере, с тим да се о предузетим радњама одмах обавијести управа универзитета, односно високе школе.

9. Права и обавезе академског особља

Члан 24.

Свака високошколска установа унијеће у свој статут или еквивалентни основни документ и то да академско особље ужива слободу, у оквиру закона, да испитује и тестира стечено знање и да нуди нове идеје и контроверзна или непопуларна мишљења, а да се тиме не излаже опасности да изгуби запослење или било које друге привилегије које евентуално у високошколској установи ужива.

Право академског особља високошколских установа на слободу говора може да буде ограничено само законом.

Члан 25.

Статут сваке јавне високошколске установе и основни документ сваке приватне високошколске установе, као услов за акредитацију, садржи и одредбе које:

- обезбјеђују особљу слободу организовања и окупљања у складу са законом;
- штите особље од дискриминације по било којем основу као што су: пол, раса, сексуална оријентација, брачни статус, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност са неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус.

Члан 26.

Академско особље високошколских установа има право да објављује резултате свог истраживачког рада, у складу са правилима које универзитет има у вези са коришћењем права на интелектуалну имовину у корист универзитета и поштујући права трећих лица.

10. Академска звања

Члан 27.

Високошколске установе додјељују академска звања, која могу да буду наставна, научнонаставна или умјетничка.

Универзитет додјељује научнонаставна и умјетничка звања, и то:

- редовни професор
- ванредни професор
- доцент
- лектор
- виши асистент
- асистент

Висока школа додјељује наставна и умјетничка звања, и то:

- професор високе школе
- предавач високе школе
- асистент.

11. Избор академског особља

Члан 28.

Минимални услови за избор академског особља у научнонаставна звања на високошколској установи су:

- асистент: одговарајући универзитетски степен са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- виши асистент: степен другог циклуса (магистериј);
- лектор: степен другог циклуса (магистериј);
- доцент: научни степен доктора у датом подручју, најмање три (3) научна рада објављена у признатим публикацијама, показане наставничке способности;
- ванредни професор: проведен најмање један изборни период у звању доцента, те најмање пет научних радова објављених у признатим публикацијама, објављена књига и оригинални стручни успјех као што је пројекат, патент или оригинални метод, све након избора у звање доцента, менторство кандидата за степен другог циклуса;
- редовни професор: проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора, најмање двије објављене књиге, најмање осам научних радова објављених у признатим публикацијама, све након стицања звања ванредног професора, те успјешно менторство кандидата за степен другог и трећег циклуса.

Члан 29.

Минимални услови за избор у умјетничконаставна звања у која се бира академско особље на студијским профилима на универзитету, ако је за наставни предмет од нарочитог значаја умјетнички критеријум, јесу:

- асистент: завршен степен првог циклуса, са најмање 240 ECTS бодова и просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- виши асистент: завршен степен другог циклуса, односно степен првог циклуса и јавно представљени облици умјетничког стваралаштва;

- доцент: завршен степен најмање првог циклуса, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва и показани резултати у наставном раду;
- ванредни професор: завршен степен најмање првог циклуса, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва, признања за успјешно дјеловање у одговарајућој области умјетности и показани резултати у наставном раду;
- редовни професор: завршен степен најмање првог циклуса, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва који су значајно допринијели развоју културе и умјетности и допринос подизању наставног и умјетничког кадра.

Члан 30.

Минимални услови за избор у наставна звања на високој школи су:

- асистент: завршен степен првог циклуса, са најмањом просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- предавач високе школе: завршен степен другог циклуса и показана наставна способност;
- професор високе школе: завршен степен трећег циклуса и показана наставна способност.

На високој школи наставу могу да изводе и лица која имају звања редовног професора, ванредног професора и доцента, бирана на универзитетима.

Члан 31.

Минимални услови за избор у умјетничка звања на високој школи су:

- асистент: завршен степен првог циклуса, са најмањом просјечном оцјеном 8 или 3,5;
- предавач високе школе: завршен степен најмање првог циклуса, јавно представљени облици умјетничког стваралаштва и показана наставна способност;
- професор високе школе: завршен степен првог циклуса, истакнути јавно представљени облици умјетничког стваралаштва и показана наставна способност.

На високој школи наставу могу да изводе и лица која имају избор на умјетничко-наставним предметима на универзитетима.

Члан 32.

Приликом избора у исто или више звање, у обзир се узимају само објављени радови, књиге и резултати сопствених истраживања у примјени, пројекти, те менторства, односно јавно представљени облици умјетничког стваралаштва у времену од посљедњег избора.

Члан 33.

Период на који се бира академско особље на универзитету је:

- асистент на период од четири године без могућности реизбора;
- виши асистент на период од пет година са могућношћу поновног избора искључиво ако постигне степен трећег циклуса;
- лектор на период од пет година без могућности реизбора;
- доцент на период од пет година са могућношћу поновног избора;
- ванредни професор на период од шест година са могућношћу поновног избора;
- редовни професор трајно.

Редовни професор закључује уговор о раду на неодређено вријеме.

Период на који се бира академско особље на високој школи је:

- асистент на период од четири године без могућности реизбора;
- предавач високе школе на период од пет година са могућношћу поновног избора;

- професор високе школе трајно.

Академско особље закључује уговор о раду са високошколском установом на одређено вријеме, и то на период на који је изабран. Након истека тог периода, високошколска установа дужна је да закључи нови уговор о раду са сваким чланом академског особља који је изабран у исто или више академско звање.

Члан 34.

Избор академског особља у свим случајевима се спроводи јавним конкурсом, у складу са критеријумима одређеним законом, статутом високошколске установе и општеприхваћеним стандардима у датој струци.

Члан 35.

Заштита права академског и другог особља високошколских установа остварује се у складу са статутом и другим актима високошколске установе. Против коначне одлуке високошколске установе може се покренути спор пред надлежним судом.

12. Права и обавезе студената

Члан 36.

Студенти који су примљени и уписани у високошколску установу ступају у уговорни однос с том установом.

Студенти имају сљедећа права, која могу да буду додатно разрађена у статуту установе:

- да присуствују свим предавањима, семинарима и другим облицима наставе организованим у оквиру њихових предмета у складу са њиховим положајем и зависно од могућности и других облика организоване наставе;
- да користе библиотеке и друге услуге за студенте који се налазе у установи;
- да учествују на изборима за студентска мјеста у студентским представничким и другим тијелима установљеним у складу са статутом установе, и
- право да им се признају и пренесу бодови између акредитованих високошколских установа у Босни и Херцеговини.

Члан 37.

Студенти уписани на универзитет или високу школу обавезни су да:

- се придржавају правила које је успоставила установа;
- указују дужно поштовање према правима особља и других студената;
- указују дужну и пуну пажњу свом студију и да учествују у академским активностима.

Члан 38.

Статут или еквивалентни основни документ сваке високошколске установе садржи одредбе које:

- обезбјеђују слободу студената да, у складу са законом, испитују и тестирају стечена знања и да нуде нове идеје те контроверзна и непопуларна мишљења, а да се тиме не излажу опасности да изгубе свој статус или било које друге привилегије коју евентуално у установи уживају;
- обезбјеђују студентима, у складу са законом, слободу говора, организовања и окупљања;
- штите студенте од дискриминације по било којем основу као што су: пол, раса, сексуална оријентација, брачни статус, боја коже, вјера, језик, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност са неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус;
- пружају правичне и непристрасне механизме за рјешавање дисциплинских питања која се тичу студената.

Члан 39.

Студенти имају право да изнесу своја виђења у погледу квалитета наставе или других услуга установе, а статут садржи одредбе за правично рјешавање таквих притужби.

Околности под којима студенти могу да буду исписани из академских или дисциплинских разлога, као и жалбене процедуре, разрађене су статутом установе.

Студенти имају право да оспоре пред надлежним судом све коначне одлуке високошколске установе из става 2. овог члана које се на њих односе.

Члан 40.

Статут или други основни документ високошколске установе предвиђа успостављање студентског представничког тијела.

Представничко тијело заступа интересе студената и даје допринос друштвеним, културним, академским или физичко-рекреативним потребама студената, на основу демократских принципа и у складу са законом.

Студентска представничка тијела могу да оснују асоцијацију студентских представничких тијела у Босни и Херцеговини, путем које се остварује чланство у међународним организацијама и асоцијацијама студената.

Члан 41.

Статус студента престаје завршетком студијског програма и добијањем степена за који се школује, исписивањем из високошколске установе прије завршетка студија, односно када студент не упише наредну годину студија, или не обнови упис у исту годину у прописаном року, а не мирују му права и обавезе студента.

Статус редовног студента може да престане и ако високошколска установа изрекне такву дисциплинску мјеру. Статус редовног студента престаје и када редовни студент два пута обнови исту студијску годину и не стекне услове за упис у вишу годину студија.

ДИО III - ИНСТИТУЦИЈЕ У ОБЛАСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

1. Министарство цивилних послова БиХ

Члан 42.

Министарство цивилних послова БиХ одговорно је за спровођење овог Закона и за:

- координацију и развој високог образовања у Босни и Херцеговини, уз консултације са другим надлежним министарствима;
- промоцију интеграције наставног и истраживачког рада и стимулацију истраживачких програма на универзитетима;
- промоцију мобилности студената и особља у области високог образовања у Европи и свијету;
- промоцију веза између високошколских установа у Босни и Херцеговини и високошколских установа у региону и свијету;
- промоцију једнаких могућности приступа високом образовању, стручном развоју и обуци, цјеложивотном учењу и свим другим аспектима високог образовања;
- подржавање и подстицање јачих веза између сектора високог образовања, индустрије, привреде и друштва.

2. Ректорска конференција Босне и Херцеговине

Члан 43.

Споразумом универзитета успоставља се Ректорска конференција Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Ректорска конференција).

Ректорска конференција утврђује и заступа заједничке интересе универзитета у Босни и Херцеговини, те остварује сарадњу са образовним институцијама у Босни и Херцеговини.

Пуноправни чланови Ректорске конференције могу да буду ректори лиценцираних и акредитованих универзитета у Босни и Херцеговини.

Ректорска конференција финансира се из доприноса чланова Ректорске конференције, те других прихода које оствари.

Ректорска конференција дјелује и као савјетодавно тијело за спровођење процеса реформе високог образовања.

Ректорска конференција одлуке доноси консензусом.

3. Центар за информисање и признавање докумената

Члан 44.

Овим Законом оснива се Центар за информисање и признавање документа из области високог образовања (у даљњем тексту: ЦИП).

ЦИП је самостална управна организација, а надлежан је за информисање и послове признавања у области високог образовања у оквиру Конвенције о признавању диплома у високом образовању (у даљњем тексту: Лисабонска конвенција).

Члан 45.

ЦИП је надлежан за:

- информисање и признавање у области високог образовања;
- координирање и међународну размјену академског особља, студената и програма у области високог образовања;
- представљање Босне и Херцеговине у међународним пројектима у области високог образовања из своје надлежности;
- путем међународне мреже центара за информације (мреже ENIC/NARIC), пружање информација високошколским установама у БиХ у вези са страним високошколским установама и програмима, као основ за признавање степена и диплома за даље школовање на високошколским установама у БиХ и представља Босну и Херцеговину у тим мрежама;
- даје обавјештење и мишљење о страним степенима и дипломама у Босни и Херцеговини у сврху настављања школовања на високошколским установама у БиХ;
- даје савјете и информације о питањима из свог дјелокруга странама са законитим интересом;
- у складу са Лисабонском конвенцијом и њеним пратећим документима, доноси препоруке министарству Републике Српске, кантоналним министарствима и Брчко Дистрикту БиХ о признавању диплома стечених ван БиХ с циљем запослења, наставка образовања и остваривања других права која проистичу из стечене квалификације.

Члан 46.

Рад ЦИП-а уређује се статутом.

Сагласност на статут ЦИП-а даје Савјет министара БиХ.

ЦИП-ом руководи директор којег, након спроведеног јавног конкурса, именује Управни одбор ЦИП-а. Директор се именује на мандат од четири године.

ЦИП-ом управља Управни одбор који има седам чланова. Савјет министара БиХ бира Управни одбор послје спроведеног јавног конкурса на бази паритета. У Управни одбор бирају се по два представника сваког конститутивног народа и један представник националних мањина.

Чланови Управног одбора ЦИП-а бирају се на мандат од три године са могућношћу реизбора, под условом да се иницијално именоване спроведе у фазама, тако да сваке године једна трећина чланова буде реизборна или поново именована.

Управни одбор одлучује већином гласова од укупног броја чланова под условом да такву већину чини по један глас представника сваког конститутивног народа.

ЦИП се финансира из буџета институција БиХ.

4. Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета

Члан 47.

Овим Законом оснива се Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета (у даљњем тексту: Агенција).

Агенција је самостална управна организација.

Члан 48.

Агенција је надлежна за:

- утврђивање јасних, транспарентних и приступачних критеријума за акредитацију високошколских установа и доношење норми којима се одређују минимални стандарди у области високог образовања;
- утврђивање критеријума за избор домаћих и међународних стручњака који дају оцјену и обављају ревизију квалитета и дају препоруке о акредитацији високошколских установа;
- давање препорука о критеријумима и стандардима министарству Републике Српске, кантоналним министарствима и Брчко Дистрикту БиХ за оснивање и затварање високошколских установа, те за реструктурирање студијских програма;
- давање препорука о критеријумима за лиценцирање високошколских установа и студијских програма;
- давање препоруке о најнижим школаринама за све студенте на акредитованим високошколским установама, с циљем усклађивања најнижих школарина на цијелој територији Босне и Херцеговине;
- давање савјета о политици рада и развоја министарству Републике Српске, кантоналним министарствима и Брчко Дистрикту БиХ;
- давање савјета и информација о питањима из своје надлежности заинтересованим странкама;
- утврђивање стандарда квалитета, анализирање квалитета, давање препорука за отклањање недостатака квалитета студија и високошколских установа;
- представљање Босне и Херцеговине у међународним организацијама за квалитет у високом образовању;
- предлагање општих смјерница и критеријума на основу којих се из буџета институција БиХ могу додјелјивати средства високошколским установама за научноистраживачки рад;
- доношење правилника и других аката из своје надлежности.

4.1. Акредитација високошколских установа

Члан 49.

У области акредитације, Агенција је надлежна за:

- расписивање јавног конкурса за избор домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа, односно њихових студијских програма (у даљњем тексту: стручњаци);
- оснивање комисије за утврђивање листе стручњака који задовољавају критеријуме из члана 48. алинеја 2. овог Закона. Комисија има пет чланова, а чини је по један представник: Ректорске конференције, једног кантоналног министарства, министарства Републике Српске, Брчко Дистрикта БиХ, те представник Агенције;
- достављање утврђене листе стручњака на усвајање свим министарствима образовања у Босни и Херцеговини и надлежном одјелу Брчко Дистрикта БиХ;
- именовање комисије стручњака, на основу приједлога надлежних образовних власти у погледу избора стручњака са утврђене листе стручњака;
- давање препоруке надлежним образовним властима о акредитацији високошколске установе, односно студијског програма, на основу мишљења комисије стручњака;
- поступак и рјешење о акредитацији и лиценцирању високошколских установа које доносе министарство Републике Српске, кантонална министарства и Брчко Дистрикт БиХ, у складу са чланом 48. алинеја 1. овог Закона;
- оцјењивање усклађености рјешења о акредитацији са нормама и критеријумима из члана 48. алинеја 1. овог Закона и, у случају утврђене неусклађености, давање препоруке Управном одбору за предузимање даљњих мјера, све до мјере поништења рјешења о акредитацији. Жалбу на рјешење о поништењу рјешења о акредитацији надлежне образовне власти подносе Управном одбору Агенције;
- вођење државног регистра акредитованих високошколских установа;
- сталну доступност на својој интернет страници листе акредитованих високошколских установа у Босни и Херцеговини и њено објављивање најмање једном годишње у "Службеном гласнику БиХ", а најмање два пута годишње у трима високотиражним дневним новинама.

4.2. Форма и садржај дипломе и додатка дипломи

Члан 50.

Агенција доноси упутство о форми и садржају дипломе и додатка дипломе коју издају акредитоване високошколске установе.

4.3. Статут и органи Агенције

Члан 51.

Рад Агенције уређује се статутом.

Сагласност на статут Агенције даје Савјет министара БиХ.

Агенцијом за развој високог образовања и обезбјеђење квалитета руководи директор.

Директора и његове замјенике, након спроведеног јавног конкурса, бира Савјет министара БиХ.

Мандат директора и његових замјеника је четири године.

Директор и замјеници директора не могу да буду из истог конститутивног народа.

Агенцијом управља Управни одбор који има десет чланова.

Управни одбор чине по три члана из сва три конститутивна народа и један члан из реда осталих.

Чланове управног одбора Агенције бира Парламентарна скупштина БиХ на мандат од три године са могућношћу реизбора, под условом да се иницијално именоване спроведе у фазама, тако да сваке године једна трећина чланова буде реизборна, или поново именована.

Управни одбор одлучује већином гласова од укупног броја чланова под условом да такву већину чине најмање двије трећине гласова представника сваког конститутивног народа.

Управни одбор чини најмање 50% редовних професора универзитета.

4.4. Финансирање Агенције

Члан 52.

Агенција се финансира из буџета институција БиХ и из сопствених прихода.

ДИО IV - АКАДЕМСКИ СТЕПЕНИ И ДИПЛОМЕ

1. Додјела академских степена и диплома

Члан 53.

Акредитована високошколска установа овлашћена је да додјељује академске степене и дипломе наведене у њеном увјерењу о акредитацији.

Статут високошколске установе наводи академске степене и дипломе које установа додјељује те укључује и овлашћење за доношење академских и других правила за додјелу таквих степена и диплома.

Степен првог циклуса и други програми који воде до дипломе које нуди јавна високошколска установа устројени су флексибилно, тако да омогуће улазак и излазак у одговарајућим фазама, уз додјелу кредитних бодова и/или квалификација, зависно од напретка који је студент остварио.

У формулисању правила, јавна високошколска установа обезбјеђује поштовање важећег европског система преноса кредитних бодова.

Осим овога, високошколска установа ужива слободу организације својих планова и програма, шема провјере знања и оцјењивања, кроз правила која су транспарентна, правична и лако доступна студентима.

Члан 54.

Надлежни државни органи, те други органи и организације у Босни и Херцеговини ће, у сврху запослења или јавне функције, признавати само оне академске степене и дипломе које издају акредитоване високошколске установе.

Дужност акредитоване високошколске установе је да сваком лицу којем додијели академски степен или диплому изда диплому и додатак дипломи овјерен печатом високошколске установе.

Члан 55.

Након што су додијелени, академски степен или диплома могу се опозвати само у посебним околностима датим у правилима садржаним у статуту високошколске установе и на такву одлуку може се поднијети жалба пред надлежним судом.

Министарство цивилних послова БиХ може, у консултацијама са другим релевантним владиним тијелима, да пропише, у облику правила, образовне захтјеве који представљају додатак у односу на академски степен или диплому за улазак у било коју професију, која може да буде регулисана другим законом, или у смислу било које међународне конвенције или споразума.

ДИО V - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1. Стечена научна и стручна звања

Члан 56.

Лица која су стекла одређена научна и стручна звања задржавају право да их користе у складу са прописима према којима су их стекли.

Лица из става 1. овог члана могу да траже од високошколске установе на којој су стекли та звања да им у поступку и под условима предвиђеним статутом високошколске установе изда документ (потврду или диплому) о еквиваленцији раније стеченог академског назива са новим академским називима. Лица из става 1. овог члана имају право и на издавање додатка дипломи.

Докторат наука стечен према прописима који су били на снази прије ступања на снагу овог Закона истоврсни су са докторатима наука стеченим према овом Закону, те лица која су их стекла имају иста права као и лица која су докторат наука стекла према овом Закону.

Члан 57.

Лица изабрана у академска звања која та звања имају на дан ступања на снагу овог Закона их задржавају.

Ако овај Закон или прописи који су важили прије његовог ступања на снагу за затечена звања или радна мјеста захтијевају реизбор или избор у више звање, реизбор или поступак избора у исто звање спровешће се у року предвиђеним прописом према којем је избор извршен. Ако тај пропис не предвиђа рок, избор или реизбор, спровешће се у року предвиђеном овим Законом и рачуна се од дана његовог ступања на снагу. У сваком случају реизбор или избор спровешће се према одредбама овог Закона.

Избори у академска звања започети према одредбама прописа који су важили прије ступања на снагу овог Закона завршиће се према тим прописима, најкасније у року од године дана од дана ступања на снагу овог Закона.

2. Прилагођавање студија овом Закону

Члан 58.

Високошколске установе почињу да прилагођавају студиј овом Закону даном његовог ступања на снагу. Устројавање ће се завршити и организација студија почети спроводити према одредбама овог Закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу, од када ће се обавезно увести и ECTS систем.

3. Право на завршетак студија

Члан 59.

Студенти уписани на додипломски и постдипломски студиј на дан ступања на снагу овог Закона имају право да доврше студиј према наставном програму и условима који су важили приликом уписа у прву годину студија и да стекну одговарајући стручни, односно научни назив према прописима који су важили прије ступања на снагу овог Закона.

Студенти којима је на основу пријашњих прописа одобрена тема за израду докторског рада без докторског студија имају право да одбране докторски рад и стекну докторат наука према прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона.

Високошколске установе могу да ограниче трајање права на завршетак студија према ставу 2. овог члана на одређени број година, али не на мањи број година од оног који је студенту остао до завршетка студија према програму по којем је почео студиј увећан за двије године.

Након увођења студија према овом Закону, студенти из става 2. овог члана који не доврше студиј према старом студијском плану и програму могу да наставе студиј према овом Закону и на њему заснованом наставном програму, у складу са статутом високошколске установе.

4. Усклађивање статута и интеграција универзитета

Члан 60.

Високошколске установе ће ускладити своје статуте и друге опште акте неопходне за усклађивање организације са овим Законом у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Чланови управних тијела, ректори и проректори високошколских установа, те декани и продекани факултета изабрани прије ступања на снагу овог Закона остају на истој дужности до истека мандата на који су изабрани.

Интегрисање високошколских установа почиње даном ступања на снагу овог Закона, а завршиће се у року од једне године од његовог ступања на снагу.

5. Прелазни период за акредитовање и лиценцирање

Члан 61.

Постојеће високошколске установе ступањем на снагу овог Закона добијају привремену акредитацију од надлежне институције. У привременој акредитацији одређује се рок у којем ће се обавити акредитовање сваког од појединих програма који се изучавају на тим високошколским установама, а све у складу са критеријумима и процедурама за акредитацију и стандардима.

Акредитовање високошколских установа биће обављено у периоду од највише двије године од дана ступања на снагу овог Закона.

6. Именовање вршиоца дужности и рок за доношење прописа

Члан 62.

Савјет министара БиХ ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона именовати управне одборе и вршиоце дужности директора ЦИП-а и Агенције.

Агенција ће у року од годину дана донијети прописе из своје надлежности.

7. Усклађивање других закона

Члан 63.

Закони Републике Српске и кантонални закони из области високог образовања ускладиће се са одредбама овог Закона у периоду од шест мјесеци након његовог ступања на снагу.

Сва питања из области високог образовања која нису регулисана овим Законом регулисаће се законима на нивоу Републике Српске и кантона.

8. Статус виших школа

Члан 64.

Законом Републике Српске и законима кантона ријешитиће се статус досадашњих виших школа најкасније у року од једне године дана од дана ступања на снагу овог Закона.

Студенти уписани на више школе и студијске одсјеке у двогодишњем трајању прије ступања на снагу овог Закона имају право и обавезу да заврше започети студиј по наставном плану и програму који је важио у вријеме њиховог уписа, у року утврђеном статутом тих установа.

9. Теолошки факултети, високе теолошке школе и академије

Члан 65.

Одредбе овог Закона не односе се на теолошке факултете, високе теолошке школе и академије. Ове институције могу да буду у саставу универзитета, што се регулише посебним уговором.

10. Ступање на снагу

Члан 66.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

ПСБиХ број 94/07
30. јула 2007. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома

Парламентарне скупштине
Босне и Херцеговине
Бериз Белкић, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
Босне и Херцеговине
Илија Филиповић, с. р.